

Jussi Mattila
Toimitusjohtaja
Suomen Betoniyhdistys ry
jussi.mattila@betoniyhdistys.fi

Elinpiirimme on tulvillaan tietoa – uutta ja vanhaa, tarpeellista ja tarpeetonta, pinnallista ja pureskeltua, totta ja tarua, ja niin edelleen. Monien mielestä tietoa on nykyään tarjolla aivan liikaa, jopa informaatioahkyyn saakka. Tosin hyödyllinen ja oikea tieto taitaa olla edelleenkin eräänlainen niukkuushyödyke.

Valtavasta tietotulvasta johtuen osaamisen konseptikin on muuttunut. Osaaja ei olekaan enää hän, joka pystyy omaksumaen eniten tietoa. Nykyajan osaaja kykenee erottamaan oleellisen epäoleellisesta ja yhdistelemään havaintonsa hyödyllisiksi johtopäätöksiksi.

Rakennushankkeet ovat epäilemättä malliesimerkkejä valtaviin informaatiomäärien hallinnasta. Tietoa kerätään ja kerääntyy koko ajan vain enemmän. Jopa niin, että kokonainen rakennuskompleksi mallinnetaan naulojen ja ruuvien tarkkuudella. Tietomäärä on uskomattoman suuri, joskin esimerkin tapauksessa melko triviaali.

Jotta rakentamiseen ja sitä tukevaan tietomalliin saakka on päästy, on pitänyt kerätä, järjestää ja analysoida valtavia informaatiomääriä, kun kaikki rakennuksen komponentit on valittu, kukin mitä erilaisimpien tavoitteiden ja reunaehtojen perusteella. Suunnittelijat, rakennuttajat ja käyttäjät ovat selvittäneet, pohtineet, laskeneet, vertailleet

ja optimoineet. Myös urakoitsijan hankintaorganisaatio on todennäköisesti antanut tähän oman panoksensa.

Rakennustuotteiden valintakriteereitä löytyy kasapäin alkaen lukemattomista teknisistä ominaisuuksista ja tietysti hinnasta päätyen esimerkiksi tuotteella aikaansaatavaan ulkonäköön ja pitkäaikaiskestävyyteen. Kokonaan uudeksi valintakriteeriksi ollaan nostamassa rakennustuotteiden valmistamisen aiheuttamia ympäristövaikutuksia. Tarkoitus on siis asettaa rakennusmateriaalit paremmuusjärjestykseen ympäristönäkökulmasta.

Tässä törmätään kuitenkin merkittävään ongelmaan: Miten painottaa ympäristövaikutukset suhteessa kaikkiin muihin tuotteiden tai niistä muodostuvien kokonaisuuksien kelpoisuuteen liittyviin ominaisuuksiin? Miten suhteuttaa järkevästi esimerkiksi lämmöneristeen valmistamisessa syntyvä päästö siihen, miten paljon lämmittämisen aiheuttamia päästöjä kyseinen lämmöneriste käytössään vähentää? Tosin tuo on vielä helppo esimerkki, koska molemmissa vaaka-akseissa on ns. samaa tavaralajia. Entäpä miten suhteutetaan toisiinsa julkisivuverhouksen valmistuksen aiheuttama päästö ja sillä aikaansaatava kaupunkikuva? Silakoita ja porkkanoita on hankala vertailla keskenään, vaikka ne jonkin verran samantyyppisiä ovatkin.

Hieman perusteellisemmän pohdinnan kautta voi päätyä siihen, että rakennusmateriaalien valmistuksen ympäristövaikutusten perusteella ei pidä tehdä kovinkaan merkittäviä kompromisseja sen suhteen, miten hyvä ja toimiva tehtävästä rakennuksesta tai rakenteesta muodostuu. Toki tuotteiden valmistamisen ympäristövaikutuksista on hyvä olla tietoinen, mutta tärkeintä on silti jatkossakin se, että rakennukset kuluttavat mahdollisimman vähän energiaa ja ovat terveellisiä, turvallisia ja toimivia, eli käyttötarkoitukseensa mahdollisimman hyvin sopivia, pärjäävät mahdollisimman vähällä huollolla ja korjaamisella, ja tarjoavat kaiken tämän mahdollisimman pitkään. Länsiväylän siltojen kunnossapidosta vastaava vapaasti siteeratakseni: ”Jospa siltojen vedeneristeet saataisiin toimimaan ikuisesti ilman uusimistarvetta, ne olisi edullista tehdä vaikka kullasta”. Kun käyttöikä on pitkä ja huollon tarve vähäinen, myös ympäristövaikutus on ilman muuta pieni.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että laadukkaimmat, vähiten lämmittämistä ja jäähdyttämistä vaativat, vähimmällä huollolla pärjäävät, pitkäikäisimmät ja siksi parhaiten arvonsa säilyttävät – ja siten myös ympäristölle ystävällisimmät – rakennukset tehdään tulevaisuudessakin kivirakenteisina. – **Ettei totuus unohtuisi.**